

Ladislav Graner:

SINGAPUR ZNÁ OSLNIVÝ RŮST I KRIZE OBOJÍ USTÁL

Jak se malý a rychlý stát vyrovnává s pandemií, turbulencemi globální ekonomiky a jak se v něm daří českým firmám? O tom jsme si povídali s ředitelem zahraniční kanceláře agentury CzechTrade Singapur Ladislavem Granerem.

Ladislav Graner je ředitel sdílené zahraniční kanceláře agentur CzechTrade a CzechInvest v Singapuru. Vystudoval mezinárodní obchod v USA, ve Velké Británii a v Číně. Od roku 2012 působí v agentuře CzechTrade, nejprve na pozici ředitele čínské zahraniční kanceláře v Chengdu a od loňského roku vede zahraniční kancelář v Singapuru. Hovoří anglicky a čínsky

Singapur již léta patří mezi nejvyspělejší ekonomiky světa. Daří se mu svůj primát udržet i v období koronavirové pandemie?

Singapur zaujímá pozici nejvyspělejší světové ekonomiky a patří mezi přední světová finanční, obchodní a logistická centra. Tento městský stát je politicky stabilní zemí s minimální korupcí a velmi nízkou kriminalitou. Zdejší ekonomika se vyznačuje vysokou mírou otevřenosti, s liberálním

celním režimem, vymahatelností práva a ochranou průmyslového vlastnictví.

V roce 2019 vzrostl HDP Singapuru pouze o 0,7%, což představuje nejpomalejší růst za posledních deset let. Na vině jsou obchodní spory mezi USA a Čínou a cyklický globální pokles v elektronickém sektoru. V důsledku pandemie covid-19 zaznamenala země v roce 2020 pokles HDP o 5,8%. V minulosti se však singapurské hospodářství z podobných situací vždy uzdravilo. Nejnovější prognózy očekávají 4 až 6% růst HDP v letošním roce a stabilizaci na 2,6% v roce příštím. Pozitivní výhled se opírá o reálnou naději na postupné uvolňování restrikcí a omezení díky úspěšnému zvládnutí pandemie.

Očkovací strategie

Země s mimořádně vysokou hustotou obyvatel patří v jihovýchodní Asii mezi lídry v očkování. Kdo se podílí na očkovací strategii a jak je organizována?

V říjnu 2020 ustavilo Ministerstvo zdravotnictví expertní komisi pro očkování proti covidu-19, která vydává vládě doporučení ohledně národní strategie vakcinace, včetně zajištění bezpečného a efektivního používání vakcín v populačních skupinách. Komise pečlivě sleduje vývoj, výrobu a distribuci očkovacích látek ve světě a zohledňuje doporučení odborných mezinárodních institucí. Vypracovává podrobná hodnocení vakcín z hlediska jejich bezpečnosti, účinnosti a vhodnosti pro různé obyvatele na základě nejnovějších klinických údajů a vydává doporučení

ohledně prioritizace populačních skupin. Loni v prosinci předložila vládě svá doporučení k celkové strategii očkování proti covidu-19 pro celý Singapur.

Povolovacím řízením zatím prošly dvě vakcíny: Pfizer/BioNTech, jehož první dodávku Singapur obdržel 21. prosince 2020, a Moderna, která má dorazit na jaře. K 29. březnu byla první dávka podána více než 943 tisícům lidí a druhá více než 375 tisícům. Očkování je pro všechny Singapurce a osoby s trvalým pobytem zdarma.

Mezi demokracií a totalitarismem

Říká se, že Singapurci jsou doslova posedlí čistotou a v zemi platí stovky různých příkazů a zákazů, jimž není radno odporovat. Pomohla jim tato vlastnost v rychlejším zvládnutí pandemie?

Úspěch Singapuru při zvládnutí pandemie spočívá v modelu, který podle mého názoru nelze tak snadno exportovat. Protipandemická opatření místní obyvatelé nevnímají jako vládní restrikce, ale cestu, jak ochránit sebe, své blízké a celou společnost. Zvláště opatření jsou vůči zavlečení nákazy ze zahraničí.

Můžete na svém příkladu demonstrovat systém opatření vůči osobám, které v této době Singapur navštívily?

Singapurské úřady nejprve zevrubně posoudily důležitost osobní návštěvy. Po kladné odpovědi jsem podal žádost

Singapur spustil iniciativu Smart Nation zaměřenou na plnou digitalizaci společnosti a ekonomiky. Grandiózní projekt nabízí příležitosti také pro české firmy například v oblasti pilotního nasazení autonomních autobusů, systému řízení semaforů nové generace, správy zařízení pro prediktivní údržbu, inteligentních sítí ke snížení emisí uhlíku či podpory sdílení dat.

o schválení vstupu „Entry Approval“ se zadáním přesného termínu příletu a následně obdržel potvrzení žádosti se schváleným termínem příletu. Součástí potvrzeného „Entry Approval“ je také rezervace čtrnáctidenní povinné popříletové karantény ve specializovaném zařízení, za niž zájemce zaplatí 2000 singapurských dolarů, tedy zhruba 33 000 korun, a test na covid-19 před ukončením karantény v ceně 200 singapurských dolarů, což je asi 3300 korun. Specializovaným zařízením je míněn lokální hotel bez možnosti výběru a s okamžitým přesunem z letiště. Adresu, na niž cestujícího dopraví speciální autobusy, se dotyčný dozví až po příletu.

To nejsou malé náklady. Co když do plánované cesty něco přijde?

Zrušení vydaného „Entry Approval“ je možné nejpозději sedm dní před schváleným termínem příletu. Pokud vznikne problém během posledního týdne před odletem a cesta do Singapuru se neuskuteční, je třeba náklady spojené se čtrnáctidenní karanténou a testem uhradit. Další podmínkou pro vstup do Singapuru je povinný negativní test na covid-19 s certifikátem v anglickém jazyce, uskutečněný maximálně 72 hodin před nástupem do letadla na letišti v Praze. Test na covid-19 není vyžadován na přestupu.

V karanténě je každý člověk neustále prověřován hotelovým kamerovým systémem, zda ji skutečně dodržuje. Součástí kontroly zdravotního stavu je rovněž monitoring přes aplikaci WhatsApp v podobě každodenních telefonátů od singapurských úřadů, buď s kamerou, nebo bez kamery, dále monitoring přes aplikaci Homer v podobě 24/7 lokalizace a třikrát denně odesílání fotografií a hodnot teploty. Před

ukončením karantény se vyžaduje další negativní test na covid-19.

Je nutné dodat, že systém popříletové karantény je perfektně zorganizován a veškeré informace srozumitelné a snadno dohledatelné. Díky bezchybně fungujícímu digitálnímu prostředí jsem byl schopen ještě z karantény dostat veškerým administrativním povinnostem jak osobního, tak pracovního charakteru.

Souhrn efektivních opatření

Jak vypadá běžný pandemický život v Singapuru?

Všude jsou povinné roušky, které lze sejmout například v restauraci, ale jen pro konzumaci pití či jídla, nebo při sportu. Povinné je dodržovat jednov metrové odstupy a shromažďování maximálně osmi osob a podobně. Na dodržování nařízení dohlížejí denně tisíce „safe distancing ambassadors“, kteří nejdříve upozorní a v případě opakovaného porušení pravidel reportují případ odpovídajícím singapurským úřadům.

Při každém vstupu do budov, obchodů, restaurací, parků i na sportoviště je vyžadována povinná registrace prostřednictvím systému „Safe Entry“ s použitím chytrého telefonu. Dotyčný si naskenuje QR kód, potvrdí vstup a při odchodu ho zruší. „Safe Entry“ čili potvrzení vstupu, odchodu a lokace je automaticky propojeno s osobními informacemi. Při každém vstupu do objektu proběhne měření teploty. Na povinnou registraci „Safe Entry“ a na měření teploty dohlíží odpovědná osoba a v případě nedodržení podmínek není příchozímu vstup umožněn.

Zatím sice jen doporučený, ale téměř pěti miliony obyvatel používaný systém trasování „Trace Together“ pracuje

přes aplikaci v chytrém telefonu nebo jako token, kde sleduje pohyb a identifikuje kontakt s infikovanými osobami a je automaticky propojen s osobními daty. Veškerá opatření jsou striktně implementována a dodržována. Při jejich porušení hrozí vysoké finanční sankce, odebrání licencí a podobně a v případě cizinců i vyhoštění.

V Asii bez osobních kontaktů těžko uspějete

Máte několikaleté zkušenosti z působení v kanceláři CzechTrade převážně v předpandemickém období v Číně.

Jak důležité jsou v Asii osobní vztahy?

V asijském prostředí jsou osobní kontakty při navazování a rozvoji obchodní spolupráce naprosto nezbytné. V Singapuru, kde působím od loňského září, sice přibývá možností obchodního jednání ve fyzickém formátu, většina však stále probíhá v online prostředí.

Singapur je jednou z mála zemí, která zvládá pandemii výborně, a proto se tam má letos přesunout z Davosu Světové ekonomické fórum. Lze předpokládat, že v květnu bude tato asijská metropole zdravotně natolik bezpečná, aby mohla hostit tolik účastníků z různých koutů světa?

Ačkoli World Economic Forum (WEF) i singapurská vláda věří zavedeným opatřením k zajištění bezpečného a efektivního setkání a místní přenos covidu-19 zůstává na zanedbatelné úrovni, nedávná změna termínu z května na 17. až 20. srpna vypovídá o mimořádné opatrnosti. Definitivně rozhodne nejspíš aktuální covidová situace ve světě. Zatím není potvrzen ani počet delegátů a konkrétní místo

konání. Nicméně se předběžně počítá s hybridním formátem. Část jednání, hovoří se o tisícovce delegátů, by se měla uskutečnit v komplexu Marina Bay Sands a část virtuálně.

Proexportní synergie

Působíte jako reprezentant dvou významných českých státních agentur. Co můžete podnikatelům poskytnout?

CzechTrade nabízí českým firmám v Singapuru širokou škálu individuálních asistenčních služeb od kompletní analýzy teritoria přes oslovení potenciálních obchodních partnerů a ověření jejich zájmu o produkty či služby, organizaci obchodních jednání (v současné době v online formátu) až po dlouhodobou exportní asistenci. Vždyť tento stát je významným obchodním, finančním i technologickým hubem, který umožňuje přístup na trhy v jihovýchodní Asii.

Klíčovým předpokladem však je, aby byla česká firma schopna nabídnout výrobky či služby, které obstojí ve srovnání se špičkovou světovou konkurencí. Příležitosti pro naše firmy v Singapuru spočívají v různých segmentech elektrotechnického průmyslu, ICT, leteckého průmyslu, zdravotnické techniky či biotechnologií a chemické výroby. Žádaná jsou také řešení pro ochranu životního prostředí, chytrá města či e-mobilitu, ale také designové výrobky a luxusní či umělecké předměty nebo potraviny. Městský stát totiž vzhledem k omezeným vlastním možnostem velkou část zemědělské produkce dováží a snaží se diverzifikovat své zdroje.

A jaké služby a produkty poskytuje CzechInvest?

Českým firmám, zejména start-upům, nabízí v Singapuru tříměsíční akcelerační program CzechAccelerator, týdenní program CzechMatch a účast na veletrzích v rámci programu CzechDemo. V nejbližších měsících se zúčastní programu CzechAccelerator start-up Twigsee, který nabízí aplikaci propojující rodiče s učiteli a vedením školky. V Singapuru se tak zaměří na regionální expanzi a navázání zajímavých obchodních partnerství.

”

SINGAPURSKÝ

EKOSYSTÉM

ZAHRNUJE

PŘIBLIŽNĚ

3700+ START-UPŮ,

550+ INVESTORŮ

A 210+ INKUBÁTORŮ

A AKCELERÁTORŮ.

Singapur je totiž velmi lákavé místo pro podnikání a nese řadu přívlastků. Například „asijské Silicon Valley“ nebo „světový start-up hub“ pro podnikatele, technologické a inovativní společnosti či investory. Singapurský ekosystém zahrnuje více než 3700 start-upů, na 550 investorů, přes 210 inkubátorů a akceleračních, které pokrývají široké portfolio

sektorů. Za zmínku stojí například obory fintech, health-tech nebo agri-food-tech, které skýtají velké obchodní příležitosti.

Mezinárodní obchod sice s koronakrizí utrpěl vážné šrámy, ale některé obory naopak posílily. Zaznamenal jste české firmy, jimž se v Singapuru i v této složité době daří?

Například z oboru finančních technologií mě napadá česká společnost Taran Advisory, která se věnuje datové analýze, poradenství v oblasti datové architektury a analytiky a softwaru, se svou sesterskou společností Taran Advisory Pte. Ltd., registrovanou v Singapuru od roku 2019. Její klienti pocházejí především z finančního sektoru a e-commerce. Mezi projekty patřila také optimalizace dodavatelského řetězce a výrobního procesu u nadnárodní výrobní společnosti a mnohé další.

Z úplně jiného soudku bych jmenoval Hunat Glass Pte. Ltd., registrovanou v Singapuru od roku 2018. Hunat Glass je původem české designérské studio, které vytváří zakázkové plastiky z českého foukaného křišťálu do interiérů privátních rezidencí, luxusních hotelů a kasin – kombinuje tradiční výrobu v severočeském Novém Boru s nadčasovým designem. Ze Singapuru pokrývá klientelu z celé Asie. ■

S LADISLAVEM GRANEREM HOVOŘILA VĚRA VORTELOVÁ
FOTO: ARCHIV CZECHTRADE A SHUTTERSTOCK